

Verslag van de boekbespreking over “Gloed” van Sándor Márai op 4 sept. 2007

Aanwezig waren: Gerda, Dicky, Marné, Pauline en Thea.

We waren het helemaal met elkaar eens dat dit een prachtig boek is! Mooi geschreven en het sprak ons allemaal erg aan.

Over de schrijver

Márai is geboren op 11-04-1900 en komt uit een burgelijk katholiek gezin. Zijn vader was advocaat in het Hongaarse stadje Kassa. Op 18-jarige leeftijd gaat hij de journalistiek in. Via Leipzig, Berlijn en Frankfurt gaat hij in 1923, samen met zijn vrouw, naar Parijs. Gaat in 1928 terug naar Boedapest. Krijgt daar enig succes met de autobiografie “Bekentenissen van een burger”. Hij duikt tijdens de Duitse bezetting onder vanwege zijn joodse vrouw. Vlucht in 1948 naar de V.S. en wordt Am. staatsburger. Als vrouw en zoon overlijden maakt ook hij een eind aan zijn leven in 1989.

Hij werd eigenlijk pas bekend toen zijn boek *Gloed* in het Italiaans vertaald werd. Ook *De erfenis van Ester* met veel parallellen met *Gloed* komt in de belangstelling. *Gloed* was al eerder in het Nederlands vertaald met als titel *de kaarsen branden op*, maar was niet succesvol (1942).

Inhoud boek

Het hele boek speelt zich af op één enkele dag en begint met de voorbereidingen voor een ontmoeting tussen twee oude mannen die vroeger hartvrienden waren en elkaar 41 jaar niet meer hebben gezien.

De twee mannen leerden elkaar kennen toen ze 10 jr. oud waren, op het militaire opleidingsinstituut in Wenen. De ene, Henrik, of “de generaal” genoemd, is een ziekelijke jongen, geboren in een rijk en adellijk gezin met lieve, maar wat afstandelijke ouders, die vasthielden aan bepaalde tradities van hun afkomst. Hij werd opgevoed door Mini, de belangrijkste persoon in zijn leven.

De ander, Konrad, is een jongen uit een verarmde adellijke familie wiens ouders alles hebben opgeofferd om hem naar het opleidingsinstituut te kunnen sturen. Ze worden zo hecht bevriend dat zij iedere zomer vakantie op het kasteel van de generaal doorbrengen.

Dan komt er een vrouw in het leven van de mannen, Kristian. De generaal trouwt met haar. Dan vertrekt Konrad plotseling en komt niet meer terug. Kristian sterft en de generaal blijft achter, met alleen Mini, met heel veel vragen. Dan krijgt de generaal een brief van Konrad met de vraag of zij elkaar nog een keer kunnen ontmoeten. Dat is dan het begin van het boek.

Henrik treft voorbereidingen voor de ontvangst van Konrad. Hij roept Mini, en samen overleggen ze. Alles moet precies zo zijn als 41 jaar geleden, de laatste keer dat ze hier ook samen zaten met Kristian. Alles moet hetzelfde zijn: bloemen, kaarsen en zelfs de stoelen. Henrik wil maar één ding weten: de waarheid! Waarom de vlucht 41 jr. geleden, waarom het net niet geloste schot tijdens de jacht? Wist Kristian hiervan? Als Konrad binnenkomt schudden ze elkaar de hand en na wat heen en weer gepraat over de tropen (waar Konrad is geweest), over Chopin in Wenen en de dood van Kristian.

Als na de maaltijd de bliksem inslaat en de elektriciteit uitvalt verhuizen ze naar een andere kamer, zonder bedienden, en zitten dan bij kaarslicht.

Dan is er het uur van de waarheid. Henrik begint een verhaal over vriendschap en de ontrouw van vriendschap. In gedachten ziet hij weer het moment dat hij na de vlucht van Konrad in zijn kamer kwam en daar Kristian zag. Dan beschrijft hij de ochtend van de jacht, waarop Konrad hem neer wilde schieten, maar het niet deed. Als Konrad geen antwoord geeft ziet Henrik dit als een bekentenis. Henrik is echter niet alleen op zoek naar deze antwoorden, want die heeft hij al. Konrad door te vluchten en Kristian door te zwijgen. Door dit zwijgen verhuist Henrik naar het jachthuis en ziet hij Kristian pas 8 j. later terug. De vraag die hij wél stelt is: “Wist Kristian dat je die ochtend bij de jacht mij had willen doden?” Dan zegt Konrad: “Ik geef geen antwoord.” Dan komt de tweede vraag: “Heeft die passie je leven zin gegeven?” Het antwoord van Konrad is “Waarom vraag je het mij, je weet dat het zo is?” En met die laatste woorden van Konrad nemen ze voorgoed afscheid.

Mini wacht de generaal op. “Heb je nu rust?” “Ja”, zegt de generaal.

Het schilderij van Kristian, wat al die jaren verwijderd was wordt weer opgehangen en met een kus van Mini gaat de generaal slapen.